

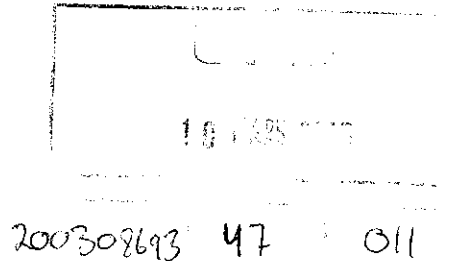
Det kongelige Utdannings- og forskningsdepartement
Universitets- og høyskoleavdelingen
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref:
200308693-/AT

Vår ref:
04/3225-325

Saksbehandler:
Hans Martin Fagerli

Dato:
8. mars 2005

BIBSYS. FRAMTIDIG ORGANISERING OG OPPGAVER. HØRINGSUTTALELSE

Det vises til høringsbrev datert 07.12.2004 med rapport fra et utvalg nedsatt for å utrede framtidig organisering og oppgaver for BIBSYS. Rapporten gir et godt grunnlag for en del kommentarer.

Utvalgets medlemmer representerer brukersiden, styret, drift og utvikling og slik rapporten framstår må den oppfattes som en betydelig selvkritikk av sentrale forhold i BIBSYS. Utvalget har kommet fram til at det er på følgende områder hovedutfordringene finnes (kap. 1.2.1):

- *modernisering*
- *integrasjon mot andre systemer*
- *organisering og styring (en organisasjon med klarere linjer)*

Høgskolen i Oslo er enig i vektleggingen av de to første områdene og deler av anbefalingene, men kan ikke slutte seg til anbefalingene på området "organisering og styring". Vi tar utgangspunkt i kap.1.2.2 for våre kommentarer til utvalgets forslag.

Ad modernisering og integrasjon mot andre systemer

Utvalgets foreslår bl.a.:

"Det bør foretas en vurdering av fordeler og ulemper ved å skifte ut det nåværende biblioteksystemet med et nytt system

Denne anbefalingen støtter Høgskolen i Oslo fullt ut. Rapporten viser til at det ikke er gjort noen vurdering av utskifting siden 1985. Høgskolen i Oslo mener at det er på høy tid at problemstillingen tas opp igjen, og at det er flere grunner til dette. Rapporten dokumenterer de fleste. Viktigste årsak er et voksende finansieringsbehov knyttet til nyutvikling. Den finansielle basis for BIBSYS er ikke sterk nok til å makte en nyutvikling som sikrer et system i takt med internasjonal utvikling på området. Samtidig kan ikke styret bevilge seg ut av investeringsbehovet ved å øke medlemsavgiftene utover akseptabelt kostnadsnivå. Markedet, som kun består av medlemsinstitusjonene, har blitt for lite til at

BIBSYS kan finansiere nyutvikling i en takt som brukerne har ønsket seg, og samtidig vedlikeholde et stadig mer komplekst system. Det er også vanskelig å se, slik utvalget antyder, at økt finansiering kan sikres ved et mer direkte statlig (departementalt) bidrag uten at det foreligger en vurdering av hvorvidt eksisterende systemløsning er kostnadseffektiv.

BIBSYS er dessuten et proprietært system basert på egne standarder for registrering av data, med en rekke brukerinitierte spesialløsninger som kjennetegner ethvert egenutviklet system. Dette framheves ofte som systemets styrke. Men samtidig hindrer dette integrasjon med andre systemer, og vanskeliggjør både vedlikehold og utskifting pga stor systemmessig kompleksitet.

Det er en uheldig utvikling dersom bibliotekene blir fanget inn i et system som de ikke, verken samlet eller enkeltvis, kan komme ut av, dersom det viser seg at andre system er mer hensiktsmessig.

Høgskolen i Oslo ber derfor om at utvalgets forslag om å vurdere utskifting blir fulgt opp. En vurdering må foretas helt eller delvis med bistand fra en nøytral instans. Høgskolen i Oslo ønsker imidlertid at BIBSYS fortsatt skal ivareta drift av et eventuelt nytt system.

Ad organisering og styring

Generelt mener vi at BIBSYS' utfordringer ikke ligger på organisering, men på det å gi brukerne et moderne og effektivt biblioteksystem. Endret styringsstruktur eller organisering vil bidra lite til dette.

Utvalget foreslår at:

"BIBSYS bør endre organisasjonen internt fra en teknologistyrt til en mer kunde- og produktorientert markedsorganisasjon. Det er behov for en sterkere betoning av et kunde- og leverandørforhold mellom BIBSYS og medlemsbibliotekene"

Dette er et forslag det er vanskelig å ta alvorlig. Det hadde vært mer naturlig å konkludere med at teknologistyringen må bli bedre. Utvalgets fokusering på BIBSYS som et system med store moderniseringsbehov understreker dette.

Videre anbefaler utvalget:

"Beslutningsstrukturen bør endres dersom BIBSYS skal overleve som system og spille den rolle det potensielt har som verktøy for utvikling og modernisering av bibliotekjenestene"

"Styrefunksjonen bør profesjonaliseres for å øke beslutningsevnen i organisasjonen. Styret bør sammensettes ut fra bred kompetanse, ikke ut fra representativitet"

Disse anbefalingene kan oppfattes som kritikk av det sittende styret og administrasjonen i BIBSYS. Det er administrasjonen sin oppgave å legge fram godt gjennomarbeidede saksdokumenter som styret kan treffe gode beslutninger på. Rapporten kan imidlertid

også tolkes dit hen at styret i større grad må sammensettes av bibliotekfaglig kompetanse, og fortrinnsvis fra de større medlemsinstitusjonene. Høgskolen i Oslo ønsker ikke en slik utvikling, og er fornøyd med styrets innsats. Spesielt er vi fornøyd med at det sittende styret har sikret god økonomistyring i tråd med normal budsjettutvikling i UH-sektoren. Det bør imidlertid vurderes å tilføre styret en teknologisk kompetanse ved en frittstående ekstern representant, og derigjennom kvalitetssikre biblioteksystemets tekniske funksjonalitet og interoperabilitet med andre systemer – noe utvalget også er opptatt av.

Utvalget anbefaler at aksjeselskap blir valgt som framtidig organisasjonsform. Høgskolen i Oslo kan ikke se at argumentene for dette er gode nok til å forlate dagens ordning, heller ikke at forslaget skulle løse det faktum at *"BIBSYS står overfor betydelige teknologiske utfordringer som vil stille store krav til styringsevne og finansiering"* slik utvalget formulerer seg. Det er vanskelig å se at dagens organisasjonsform hindrer dette.

Oppsummering

Høgskolen i Oslo vil til slutt understreke at vårt viktigste krav til BIBSYS er å ha tilgang til et funksjonelt og moderne biblioteksystem for registrering og forvaltning av samlinger til en kostnad som er konkurransedyktig i forhold til andre systemløsninger. Dette kravet må også gjelde for et fellessystem for hele UH-sektoren. Forvaltning og tilgang til informasjonsressurser er en viktig del av virksomheten ved høgskoler og universiteter, og i økende grad en del av et internasjonalt forsyningsnettverk. Da må vi sikre oss at vi har et biblioteksystem som møter denne virkeligheten på en kostnadseffektiv måte. Rapporten har dokumentert dette behovet på en god måte.

Med vennlig hilsen

Per Lilleengen
Rektor

Asulv Frøyshes
høgskoledirektør